

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

ज्ञानगंगा घरोघरी

प्रा. राम ताकवले संशोधन आणि विकसन केंद्र

“Reshaping Education for Today & Tomorrow”

राज्यस्तरीय परिषद

२५ जून २०२४

अहवाल

मा. कुलगुरु कार्यालय
ब. च. म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
अंतर्गत आवक क्र.: VC/5357
दि. १ / ७ / २०२४

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	तपशील	पान क्र.
१.	प्रास्ताविक	२
२.	प्रत्यक्ष परिषद	२
	२.१ परिषद उद्घाटन	२
	२.२. सत्रनिहाय परिषद	४
	I) सत्र पहिले — Introduction of School of Online Learning	४- ५
	II) सत्र दुसरे - About Dual Degree as per National Educational Policy 2020	५ – ८
	III) सत्र तिसरे — About Value Education Online Certificate Course	८ – ९
	IV) शंका समाधान	१०
	V) परिषद feedback form	१०
३.	प्रत्याभरण आलेख व माहिती	१० – १२
४.	परिशिष्टे	१३ – २९
	४.१ परिषद बॅनर	१३
	४.२ कार्यक्रमपत्रिका	१४ – १७
	४.३ फोटो	१८– १९
	४.४ सभासद यादी	२० – २८
	४.५ वर्तमानपत्र बातम्या	२९

१. प्रास्ताविक

नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार विद्यार्थ्यांना मिळालेली Dual पदवीची संधी, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठातील स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंगची स्थापना व स्वरूप तसेच Value Education Online Certificate Course उपलब्धतेसंदर्भात जाहिरात करणेसाठी पुणे येथे दिनांक २५ जून २०२४ रोजी पुणे, मुंबई आणि कोल्हापूर विभागांसाठी ओडीटीरियम हॉल, टीकाराम जगन्नाथ महाविद्यालय खडकी पुणे येथे “Reshaping Education for Today & Tomorrow” या एकदिवसीय परिषदेचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर परिषद यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक प्रा. राम ताकवले संशोधन केंद्र, बहाई अकॅडमी, पाचगणी आणि टीकाराम जगन्नाथ महाविद्यालय खडकी पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित करण्यात आली होती. या परिषदेत इमरटस प्रो. कविता साळुंके, संचालक, प्रा. राम ताकवले संशोधन व विकसन केंद्र आणि स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंग, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक. प्रो. व्ही. बी. गायकवाड, संचालक, पुणे विभागीय केंद्र, य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक. आणि डॉ. लेसन आझादी, संचालक, बहाई अकॅडमी, पाचगणी ह्या तज्ञांची व्याख्याने झाली. या परिषदेत एकूण १६५ सभासद सहभागी झाले.

२. प्रत्यक्ष परिषद

NEP २०२० मध्ये ICT ला दिले गेलेले महत्त्व लक्षात घेऊन य.च. म. मुक्त. विद्यापीठात, स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंग या विद्याशाखेची नव्याने स्थापना झाली. या विद्याशाखेचे कार्य, कोर्सेस व इतर माहितीचा परिचय तसेच प्रस्तुत परिषदेचे प्रास्ताविक प्रा. राम ताकवले संशोधन व विकसन केंद्राच्या संचालिका इमरटस प्रो. कविता साळुंके यांनी केले. सदरील परिषद घेण्यामागील उद्देशासंदर्भात बोलताना नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार Dual Degree संदर्भात विद्यार्थ्यांना मिळालेली संधी मुक्त विद्यापीठाच्या मदतीने कशी पूर्णत्वास नेता येईल याबद्दलची, माहिती तसेच स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंगमध्ये प्रथमतःच सुरु करण्यात येणाऱ्या ऑनलाईन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रमाचे प्रोग्राम प्रमोशनसाठी प्रस्तुत परिषदेचे आयोजन करण्यात आले.

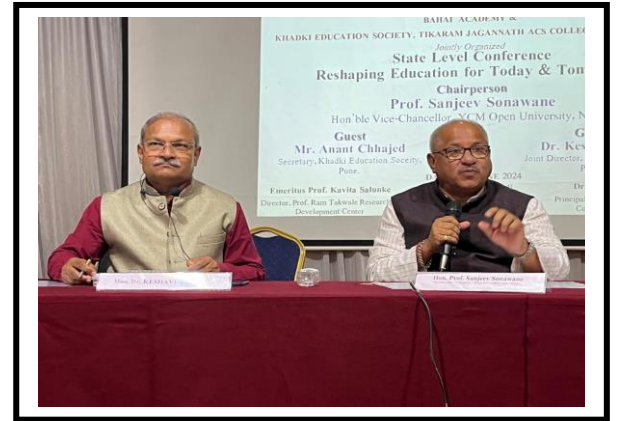
२.१ परिषद उद्घाटन

दिनांक २५ जून २०२४ रोजी आयोजित करण्यात आलेल्या परिषदेचे उद्घाटन सकाळी ११:३० वा. करण्यात आले. परिषद उद्घाटन कार्यक्रमात पुढील मान्यवर उपस्थित होते.

- प्रो. संजीव सोनवणे, मा. कुलगुरू, य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक.
- प्रो. संजय चाकणे, विद्वत् परिषद सदस्य, य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक.
- श्री. आनंद छाजेड, सचिव, खडकी शिक्षण संस्था खडकी पुणे
- डॉ. केशव तुप्पे, सहसंचालक, पुणे विभाग पुणे
- प्राचार्य प्रसन्नकुमार देशमुख, अनंतराव थोपटे महाविद्यालय भोर पुणे
- प्रो. व्ही. बी. गायकवाड, पुणे विभागीय केंद्र, य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक.
- ❖ डॉ. लेसन आझादी, संचालक, बहाई अकॅडमी, पाचगणी.
- ❖ इमरटस प्रो. कविता साळुंके, संचालक, प्रा. राम ताकवले संशोधन व विकसन केंद्र.

आणि परिषदेत सहभागी झालेले एकूण १६५ सभासद.

कार्यक्रमाच्या उद्घाटनाची सुरुवात विद्यापीठ गीताने करण्यात आली. त्यानंतर प्रो. कविता साळुंके यांनी कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक केले. यानंतर विद्वत् परिषद सदस्य व टिकाराम जगन्नाथ महाविद्यायाचे प्राचार्य प्रो. संजय चाकणे यांनी प्रास्ताविक स्वरूपात मार्गदर्शन केले. प्रास्ताविक झाल्यानंतर परिषदेचे अध्यक्ष व य. च. म. मुक्त विद्यापीठाचे मा. कुलगुरू प्रो. संजीव सोनवणे यांचा परिचय डॉ. वसुदेव राऊत यांनी करून दिला. त्यानंतर श्री. आनंद छाजेड सचिव, खडकी शिक्षणसंस्था खडकी यांचा परिचय डॉ. अविनाश कोल्हे यांनी करून दिला. डॉ. केशव तुप्पे, सहसंचालक पुणे विभाग पुणे यांचा परिचय प्रा. स्वामीराज भिसे यांनी करून दिला. त्यानंतर विद्वत् परिषद सदस्य व टिकाराम जगन्नाथ महाविद्यायाचे प्राचार्य प्रो. संजय चाकणे यांचा परिचय कु. राधिका शिंदे यांनी करून दिला. एक दिवसीय राज्यस्तरीय परिषदेच्या “About Dual Degree as per a National Education Policy 2020” विषयासाठी मार्गदर्शक म्हणून लाभलेले प्रो. व्ही. बी. गायकवाड यांचा परिचय डॉ. विद्यादेवी बागुल यांनी तर परिषदेला लाभलेले दुसरे मार्गदर्शक डॉ. लेसन आझादी यांचा परिचय श्री. हरीश काळे यांनी करून दिला. मान्यवरांचा परिचय झाल्यानंतर सर्वांचे सत्कार करण्यात आले.

मान्यवरांच्या सत्कारानंतर डॉ. केशव तुप्पे सहसंचालक पुणे विभाग पुणे यांनी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या कार्याविषयी व नवीन शैक्षणिक आव्हानाविषयी मार्गदर्शन केले. त्यानंतर मा. कुलगुरूंचे अध्यक्षीय भाषण झाले. त्यात त्यांनी महाराष्ट्र ओपन स्कूल, प्रा. राम ताकवले संशोधन व विकसन केंद्र, स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंग, स्कूल ऑफ स्किल डेव्हलपमेंट यांची नव्याने स्थापना करून Artificial Intelligence वर आधारित शिक्षणक्रम, dron शिक्षणक्रम नव्याने सुरु केले आहेत याविषयी माहिती सांगून आजच्या शिक्षकाने एकतर्फी विचार न करता बहुशाखीय विचार केला पाहिजे कारण नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० मध्ये बहुशाखीय दृष्टीकोन स्वीकारलेला आहे. त्यानुसार विद्यार्थी विविध शाखेचे विषय घेऊन आपली पदवी पूर्ण करून जगाला ज्ञान देणारे क्षमताधीष्टीत लेखक निश्चितच तयार होऊ शकणार असल्याचे स्पष्ट केले.

२.२ सत्रनिहाय परिषद

I) सत्र पहिले- Introduction of School of Online Learning

प्रस्तुत सत्रात प्रो. कविता साळुंके यांनी पुढील मुद्द्यांवर मार्गदर्शन केले.

- ❖ स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंगचे ध्येय व उद्दिष्टांची माहिती देतांना त्यांनी पुढील मुद्द्यांवर भर दिला. ते मुद्दे पुढीलप्रमाणे -
 - सेवेत आलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या व्यावसायिक विकासासाठी गरजेनुसार शिक्षणक्रम विकसित करणे.
 - ऑनलाईन शिक्षण क्षमता विकासनासाठी विविध प्रशिक्षणांचे आयोजन करणे.
 - शिक्षक, प्राध्यापक, प्रशासक, संशोधक, मुल्यामापक, व्यवस्थापक इ.ना त्यांच्या ई लर्निंगच्या व्यावसायिक विकासासाठी सक्षम करणे.
 - सामाजिक गरजा आणि त्यांची मागणी लक्षात घेता ई लर्निंगद्वारे गुणात्मक शिक्षणक्रमाचा विकास करणे.
 - ऑनलाईन शिक्षणाची रचना, विकास आणि अंमलबजावणीमध्ये गुणवत्ता हमी सुनिश्चित करणे.
- ❖ यानंतर त्यांनी स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंगमधील staff, ह्या विद्याशाखेत विकसित करण्यात येणाऱ्या शिक्षणक्रमांचा प्रकार व Online संसाधनांची माहिती दिली.

➤ Types of Program

- Certificate — 6 months
- Diploma — 1 year

- Degree — 3/4 years
- Master degree — 1/2 years
- **Online Education Resources**
 - Live/Recorded lectures
 - Digital learning materials eg. E-books, A/V, web lecture etc.
 - Various related links
 - Various Techniques of e- learning eg.
 - Artificial Intelligence
 - Prescient Learning Analytics
 - Cloud Services
 - Crowd sourcing
 - Virtual Reality, etc.
- ❖ यानंतर त्यांनी स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंगने विविध संस्थांबरोबर केलेल्या सामंजस्य कराराबाबत माहिती दिली. ती पुढीलप्रमाणे -
 - MKCL for Click courses (YashEx Platform)
 - Bahai Academy — Value Education & Global Citizenship
- ❖ स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंगच्या भविष्यातील नियोजनाबाबत बोलताना प्रो. साळुंके यांनी पुढील गोष्टींचा उल्लेख केला.
 - ऑनलाईन शिक्षणक्रम विकासासाठी (गरज आणि मागणीनुसार) विविध संस्थांबरोबर MoU करणे.
 - परागबाग, मूल्यशिक्षण आणि संशोधनातील नैतिकता या विषयावर ऑनलाईन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रमांचे विकसन करणे.
 - विद्यापीठातील विविध विद्याशाखांच्या मदतीने ऑनलाईन पदवी शिक्षणक्रम विकसित करणे.
 - विविध शिक्षणक्रमांसाठी ई आशय विकसित करणे.
 - विविध शिक्षणक्रमांसाठी व्हिडीओ आणि ऑडीओ विकसित करणे.
 - ऑनलाईन शिक्षणक्रमांसंबंधित संशोधन आराखडा विविध संस्थाकडे अनुदानासाठी जमा करणे.
 - सत्राच्या शेवटी त्यांनी मूक्त विद्यापीठाची २०२४ — २५ वर्षातील शिक्षणक्रम प्रवेशाची जाहिरात आलेली आहे त्यासंदर्भात माहिती देऊन, प्रोग्राम प्रमोशन करण्याचे आव्हान केले. जेणेकरून विद्यापीठाच्या प्रवेश संख्येत वाढ होईल आणि जास्तीत जास्त वंचितांपर्यंत आपण पोहचू शकू असे सांगितले.

II) सत्र दुसरे - About Dual Degree as per National Educational Policy 2020

नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० मधील महत्त्वपूर्ण बदलांपैकी एक बदल म्हणजे विद्यार्थी आता एकाच वेळी दोन वेगवेगळ्या विद्यापीठात दोन वेगळ्या स्तरावरील पदव्या घेऊन शकतो. या संदर्भात यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या नाशिक, अमरावती आणि नागपूर विभागीय केंद्रांतर्गत येणाऱ्या सर्व अभ्यासकेंद्राच्या प्राचार्य, केंद्र संचालक, केंद्र समन्वयक यांना सविस्तर माहिती मिळणेसाठी प्रस्तुत सत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. विद्यार्थ्यांना Dual degree करताना यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या विविध पदवी आणि पदव्युत्तर शिक्षणक्रमांचा कसा फायदा होऊ शकतो यांचीही माहिती या सत्रात देण्यात आली. सदरील विषयावर प्रो. व्ही. बी. गायकवाड, संचालक, पुणे विभागीय केंद्र, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ यांनी मार्गदर्शन केले. त्यांच्या व्याख्यानाचे पाच विभाग होते. त्यातील प्रमुख मुद्दे आणि उपमुद्दे पुढीलप्रमाणे होते.

अ) Part One — Transitions in Higher Education with NEP 2020 —

- प्रस्तुत मुद्द्यांबाबत बोलताना प्रो. गायकवाड यांनी नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० अभ्यासक्रम आराखड्याची काही तत्वे सांगितली. ती म्हणजे
 - Discipline Migration
 - Choice of Courses
 - Multiple entry/ Exit Points
 - Multi and Interdisciplinary Approach
 - Flexible modes of Learning
 - Multi-Institutional Learning
 - Lateral Entry
- उच्च शिक्षण व्यवस्थेतील सर्वोच्च संस्थांची पुनर्रचना होऊन त्यात आता केवळ Higher Education Council of India (HECI) ची स्थापना होणार असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.
- नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० हे Multidisciplinary, Interdisciplinary आणि Trans-disciplinary या प्रकारच्या शिक्षणाला महत्त्व देते. चार वर्षीय पदवी शिक्षणक्रमात पुढीलप्रमाणे विषयांचा समावेश असेल.

- Department / Subject Specific Core/ Major
- School Specific Core/ Major
- Faculty/ Discipline Specific Core Major
- Department/ Subject Specific Elective
- School Specific Elective
- Faculty Specific Elective
- Basket of Complementary Courses
- General Elective/ Open Elective
- Ability Enhancement courses (Languages, Literature, Environment Studies)
- Professional Ethics, Value Education and Life Skills
- Courses on Indian Knowledge Systems
- Vocational and Skill Based Courses
- Internships/ Projects
- Open, Distance and Online Courses
- Co-curricular courses on sports, Fine/ Applied/ Visual Arts
- Multidisciplinary Dual Programme घेत असताना विद्यार्थी दोन्ही पदवी पारंपारिक विद्यापीठातून घेवू शकतो. परंतु त्यांच्या तासिक आणि परीक्षा एकाच वेळी होणार नाहीत ना? याची हमी त्या विद्यार्थ्याने स्वतः घ्यावयाची असेल. या संधीचा लाभ घेतांना विद्यार्थी एक पदवी पारंपारिक विद्यापीठातून आणि एक मुक्त किंवा दूरस्थ विभागातून घेवू शकतो. विद्यार्थी ज्या उच्च शैक्षणिक संस्थेतून पदवी होईल त्याला UGC ची मान्यता असणे आवश्यक असेल.

ब) Part Two - Understanding Open and Distance Education

- प्रस्तुत भागात प्रो. गायकवाड यांनी मुक्त आणि दूरस्थ शिक्षणाच्या इतिहासाचा आढावा मांडला. मुक्त आणि दूरस्थ शिक्षणाचे स्वरूप कसे बदलत गेले त्याबाबत माहिती दिली.
- विद्यार्थ्यांनी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठातून Dual पदवीसाठी का प्रवेश घ्यावा? याबाबत बोलताना मार्गदर्शकांनी विद्यापीठातील शिक्षणक्रमांचे प्रवेश शुक्ल, प्रवेश प्रक्रिया, अभ्यास साहित्य आणि विद्यार्थ्यांच्या गरजेनुसार शिक्षणक्रम याचा उल्लेख केला.

क) Part Three — Background for the Dual Academic Programmes in NEP 2020

- दिनांक १३ एप्रिल २०२२ रोजी University Grant Commission ने प्रसिध्द केलेल्या Dual Academic Programmes संदर्भातील माहिती दिली.
- विद्यार्थ्यांच्या अद्वितीय क्षमता लक्षात घेऊन त्यांच्या सर्वांगीण विकासाला चालना देणे.
- विद्यार्थ्यांना विविध क्षेत्रातील अध्ययन आणि कौशल्यांसाठी संधी उपलब्ध करून देणे.
- बहुशाखीय आणि नाविन्यपूर्ण शिक्षणक्रमांची रचना करणे.
- विद्यार्थ्यांच्या आवडीनुसार, विविध विद्याशाखेचे एकात्मिकरण करून अभ्यासक्रमाची रचना करणे. इ. संदर्भात माहिती दिली.

ड) Part Four — UGC Guidelines for the Dual Academic Programmes

- विद्यार्थी कोणत्याही दोन शिक्षणक्रमांना प्रवेश घेऊ शकतात त्यात दोन्ही दूरस्थ माध्यमातून किंवा दोन्ही ऑनलाईन mode मधून पूर्ण करू शकतो.
- जर एखादा विद्यार्थी पदव्युत्तर (UG) पदवी घेण्यास पात्र असेल आणि त्याला वेगळ्या डोमेनमध्ये बॅचलर पदवीमध्ये नावनोंदणी करायची असेल, तर ते एकाच वेळी UG आणि PG पदवी घेण्यास सक्षम असतील.
- विद्यार्थी ज्या विद्यापीठातून Dual पदवी घेत असणार त्या विद्यापीठातील त्या शिक्षणक्रमाला UGC ची मान्यता असणे आवश्यक असणार.

इ) Part Five — Implementation Measures for Dual Academic Programmes and Challenges involved

- Dual पदवी किंवा पदव्युत्तर शिक्षणक्रम पूर्ण करताना दोन्ही शिक्षणक्रमांचे क्रेडीट आणि घड्याळी तासिका यामुळे विद्यार्थ्यांवर येणारा अध्ययनाचा भार अधिक दिसून येतो.
- विद्यार्थ्याने Dual पदवी किंवा पदव्युत्तर शिक्षणक्रमाला प्रवेश घेत असताना योग्य अशा पदवी आणि पदव्युत्तर शिक्षणक्रमाची निवड केली पाहिजे, जेणेकरून विद्यार्थ्याला त्याचा भविष्यात फायदा होईल. याचे उदहरणादाखल पुढीलप्रमाणे दोन पदवीचे combination सांगण्यात आले.
 - B.Sc. In Life Science and B.Sc. Chemistry
 - B.A. in Economics and B.A. In Political Science
 - B.Sc. in Computer Science and B.Voc. in Game Designing
 - M.B.A. and Masters in Public Health
 - Masters of Public Policy (M.P.P.) and Masters of Social Work (M.S.W.)
 - M.Sc. in Information Technology and M.Voc. in Cyber Security
 - M.B.A. and Juris Doctor (J.D.)
 - M.D. and Masters in Public Health (M.P.H.) इ.

प्रो. व्ही. बी. गायकवाड यांनी नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० मध्ये देण्यात आलेल्या Dual पदवी आणि पदव्युत्तरची संधी याबाबत सविस्तर माहिती दिली. यानुसार विद्यापीठ आणि महाविद्यालयांना येणाऱ्या अडचणी, त्या अडचणीवर मात करण्यासाठी आवश्यक असलेली कार्यवाहीविषयी माहिती दिली.

III) सत्र तिसरे — About Value Education : Fundamental Online Certificate Course

- ❖ यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ आणि बहाई अॅकॅडेमी, पंचगणी यांच्यात करण्यात आलेल्या सामंजस्य करारानुसार “मूल्य शिक्षण : मुलभूत” ऑनलाईन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम आणि Becoming a Global Citizen या प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम व त्यांच्या

अंमलबजावणी बाबत अभ्यासकेंद्रांना माहिती होण्यासाठी सदरील सत्राचा समावेश करण्यात आला होता.

- ❖ प्रस्तुत विषयासाठी डॉ. लेसन आझादी, संचालक, बहाई अॅकॅडेमी, पंचगणी आणि त्यांचे सहकारी डॉ शशी गायकवाड आणि श्री. पराग तांदळे मार्गदर्शनासाठी होते.

- ❖ प्रस्तुत सत्रात पुढील मुद्द्यांवर मार्गदर्शन करण्यात आले.
 - बहाई अॅकॅडेमी, पंचगणी संस्थेची माहिती आणि ओळख.
 - बहाई अॅकॅडेमी, पंचगणी संस्थेचे विविध विद्यापीठ आणि राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील संस्थांबरोबर झालेले सामंजस्य कराराची माहिती.
 - ऑनलाईन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम “मूल्यशिक्षण : मूलभूत” (C207) अध्ययन निष्पत्ती, पाठ्यक्रम, प्रात्यक्षिक इ. विषयक माहिती.
 - नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० मधील अभ्यासक्रमातील अनिवार्य आणि महत्त्वपूर्ण विषय म्हणून मूल्यशिक्षणाचे महत्त्व.
 - त्याप्रमाणे NAAC मधील निकष क्र. २, ३ आणि ५ मधील प्रत्येक महाविद्यालय आणि विद्यापीठासाठी आवश्यक असलेला घटक म्हणून मूल्यशिक्षणाचे महत्त्व.
 - मूल्यशिक्षणात वापरण्यात आलेली विद्यार्थीकेंद्री अध्यापन पद्धती, अनुभवआधारित शिक्षण, सहकारी शिक्षण आणि समस्या निराकरण पद्धती इ. संदर्भात माहिती.
 - विद्यार्थी शिक्षणक्रम पूर्ण करत असताना त्याचे सातत्यपूर्ण सर्वंकष मूल्यमापन पद्धती ने होणारे मापन.
 - सदर शिक्षणक्रम Outcome based असून तो लवचिक स्वरूपाचा करण्यात आला आहे.
 - शिक्षणक्रमातील महत्त्वपूर्ण घटक म्हणजे सर्वांगीण विकास, यात लिंग, पर्यावरण आणि शाश्वतता, मानवी मुल्ये आणि व्यावसायिक नैतिकता, सर्जनशीलता आणि भिन्न क्षमतांचा विकास यासारख्या राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील मूल्यांशी संबंध.
 - यानंतर ऑनलाईन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम “जागतिक नागरिक होणे” (Becoming a Global Citizen) (C208) याची माहिती देण्यात आली.

- ऑनलाईन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम “जागतिक नागरिक होणे” (Becoming a Global Citizen) (C208) अध्ययन निष्पत्ती, पाठ्यक्रम, प्रात्यक्षिक इ. विषयी माहिती देण्यात आली.
- नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० मधील अभ्यासक्रमातील अनिवार्य आणि महत्त्वपूर्ण विषय म्हणून जागतिक नागरिकत्व आणि “वसूधैव कुटुंबकम्” याचे महत्त्व सांगण्यात आले.
- सत्राच्या शेवटी बहाई अॅकॅडेमी, पंचगणी यांच्यावतीने सहभागींना वरील शिक्षणक्रमास प्रवेश घेणेबाबत इच्छा आणि मते विचारण्यात आली.
- ❖ डॉ. लेसन आझादी, संचालक, बहाई अॅकॅडेमी, पाचगणी आणि त्यांचे सहकारी यांनी उपरोक्त Online शिक्षणक्रमांची माहिती दिली.

IV) शंका समाधान

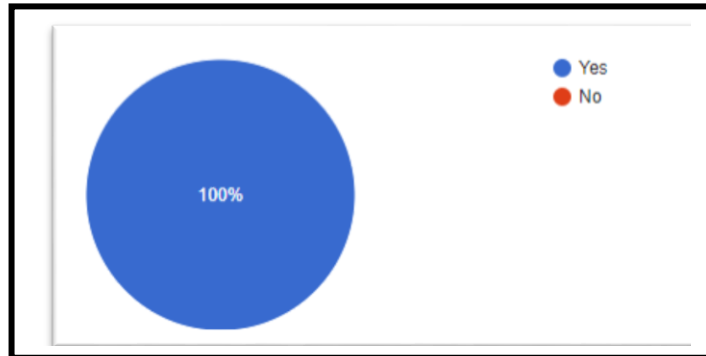
परिषदेतील सर्व सत्र झाल्यानंतर सहभागींच्या शंकांचे समाधान करण्यात आले.

V) परिषद feedback form

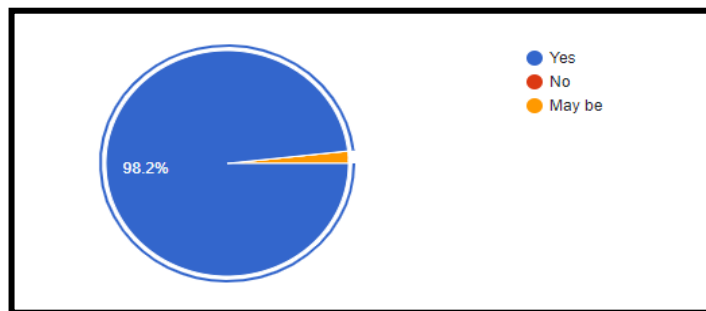
परिषदेत नोंदणी झालेल्या आणि प्रत्यक्षात उपस्थित झालेल्या सहभागींना feedback form चा QR Code display करण्यात आला. feedback form भरलेल्या नोंदणीकृत सहभागींना पुढील दोन दिवसात form मध्ये नमूद केलेल्या mail वर Online प्रमाणपत्र पाठविण्यात आले.

३. प्रत्याभरण आलेख व माहिती

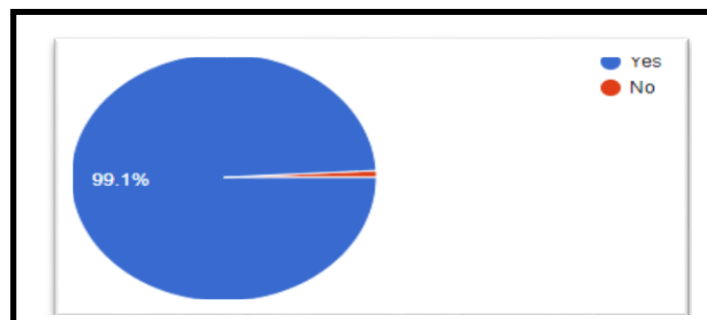
- YCMOU अभ्यासक्रमांबद्दल जागरूकतासंदर्भात मिळालेला प्रतिसाद

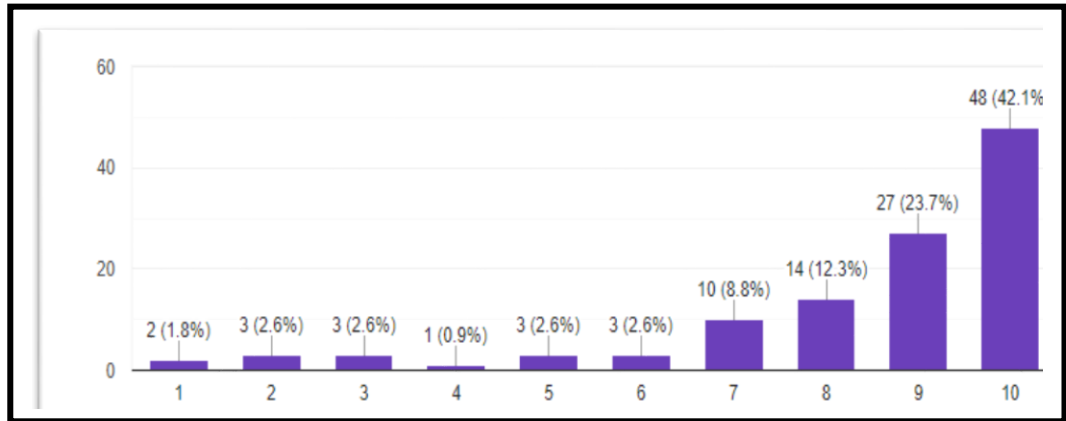
- YCMOU अभ्यासक्रमांना प्रोत्साहन देण्यासाठी आत्मविश्वाससंदर्भात मिळालेला प्रतिसाद

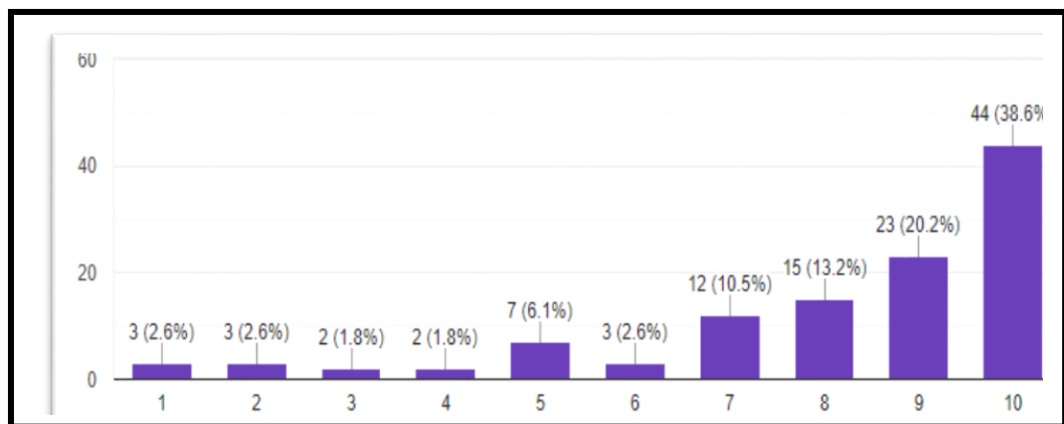
- Dual पदवी कार्याक्रमाची जागरूकतासंदर्भात मिळालेला प्रतिसाद

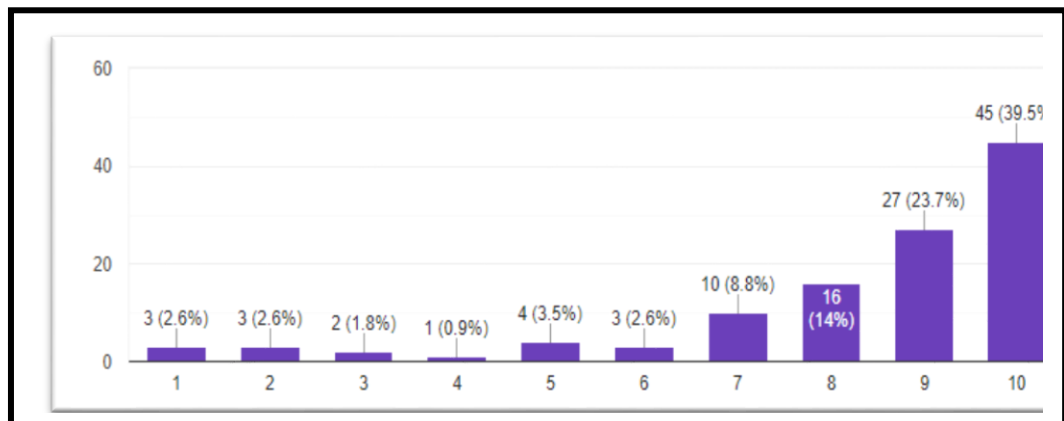
- **School of Online Learning कार्यक्रमासंदर्भातील स्पष्टीकरणाबाबत मिळालेला प्रतिसाद**

- **Dual पदवी कार्यक्रमासंदर्भातील मिळालेला प्रतिसाद**

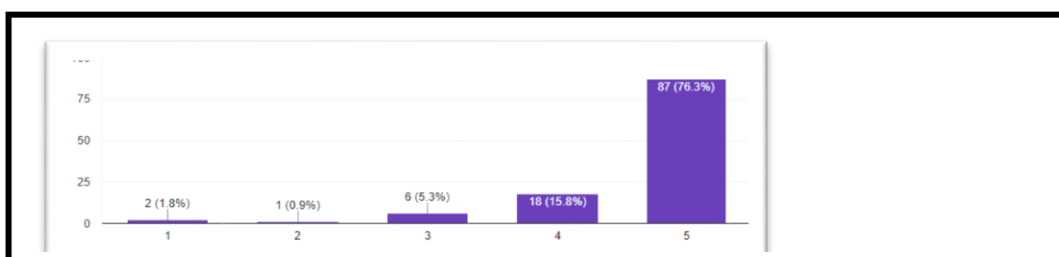

- **Value Education : Fundamental शिक्षणक्रम कार्यक्रमासंदर्भातील मिळालेला प्रतिसाद**

- 78.3% rated the resource persons as excellent.
- 20.7% rated them as good.

- **Overall Conference Rating:**

- **Seminar and Food Arrngements:**

- 64.9% rated the arrangements as excellent.
- 27.2% tated them as good

- **Interest in Future Conferences:**

- 99.1% of respondents would like to have such conferences in the future.

नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार विद्यार्थ्यांना मिळालेली Dual पदवीची संधी, य. च. म. मु. विद्यापीठातील स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंगची स्थापना, कार्यवाही तसेच Value Education : Fundamental आणि Becoming a Global Citizen ह्या Online Certificate Course उपलब्धतेबद्दल जाहिरात करणेसाठी आयोजित करण्यात आलेल्या एकदिवसीय परिषदेचा समारोप आभाराने करण्यात आला. सदर एकदिवसीय परिषदेचे सूत्रसंचालन डॉ. सचिन पोरे यांनी केले तर आभार डॉ. विद्या बागुल यांनी मानले.

डॉ. सचिन अशोक पोरे

शैक्षणिक संयोजक

प्रा. राम ताकवले संशोधन व विकसन केंद्र

मार्फत

इमरटस प्रोफेसर कविता साळुंके

संचालक, स्कूल ऑफ ऑनलाईन लर्निंग

आणि प्रा. राम ताकवले संशोधन व विकसन केंद्र

मा. कुलगुरू